

VAN PARYS

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. kovo 1 d.*

Byloje C-377/02

dėl *Raad van State* (Belgija) 2002 m. spalio 7 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2002 m. spalio 21 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Léon Van Parys NV

prieš

Belgisch Interventie- en Restitutiebureau (BIRB),

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija)

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijos pirmininkai P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Borg Barthet, teisėjai J.-P. Puissochet, R. Schintgen (pranešėjas), N. Colneric, S. von Bahr, G. Arestis, M. Ilešič, J. Malenovský, J. Klučka ir U. Löhmus,

* Proceso kalba: olandų.

generalinis advokatas A. Tizzano,
posėdžio sekretorė M.-F. Contet, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2004 m. rugsėjo 21 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Léon Van Parys NV*, atstovaujamo *advocaten* P. Vlaemminck ir C. Huys,

— *Belgisch Interventie- en Restitutiebureau* (BIRB), atstovaujamo *advocaat* E. Vervaeke,

— Europos Sąjungos Tarybos, atstovaujamos M. Balta, K. Michoel bei F. P. Ruggeri Laderchi,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos T. van Rijn, C. Brown ir L. Visaggio,

išklausęs 2004 m. lapkričio 18 d. posėdyje pateiktą generalinio advokato išvadą,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1993 m. vasario 13 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 404/93 dėl bendro bananų rinkos organizavimo (OL L 47, p. 1), iš dalies pakeisto 1998 m. liepos 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1637/98 (OL L 210, p. 28), 1998 m. spalio 28 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 2362/98, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EEB) Nr. 404/93 dėl bananų importo į Bendriją įgyvendinimo taisykles (OL L 293, p. 32), 1998 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 2806/98 dėl bananų pagal tarifines kvotas ir tradicinių AKR bananų importo licencijų pirmajam 1999 m. ketvirčiui išdavimo ir naujų paraiškų pateikimo (OL L 349, p. 32), 1999 m. sausio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 102/1999 dėl bananų pagal tarifines kvotas ir tradicinių AKR bananų importo licencijų pirmajam 1999 m. ketvirčiui (antras laikotarpis) išdavimo (OL L 11, p. 16) ir 1999 m. kovo 19 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 608/1999 dėl bananų pagal tarifines kvotas ir tradicinių AKR bananų importo licencijų antrajam 1999 m. ketvirčiui išdavimo ir naujų paraiškų pateikimo (OL L 75, p. 18) galiojimu 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos (OL L 336, 1994, p. 103, toliau – 1994 m. GATT), kuris yra Pasaulio prekybos organizacijos (toliau – PPO) steigimo sutarties, patvirtintos 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, p. 1), 1A priede, I ir XII straipsnių ir Europos ekonominės bendrijos ir Kartagenos susitarimo bei jos valstybių narių, būtent Bolivijos Respublikos, Kolumbijos Respublikos, Ekvadoro Respublikos, Peru Respublikos ir Venesuelos Respublikos, bendrojo bendradarbiavimo susitarimo, Bendrijos vardu patvirtinto 1998 m. balandžio 7 d. Tarybos sprendimu 98/278/EB (OL L 127, p. 10, toliau – Bendrasis susitarimas), 4 straipsnio atžvilgiu.

- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Léon Van Parys NV* (toliau – *Van Parys*) ir *Belgisch Interventie- en Restitutiebureau* (Belgijos intervencijos ir restitucijos biuras, toliau – BIRB) dėl pastarojo atsisakymo šiai bendrovei išduoti importo licencijas tam tikriems iš Ekvadoro ir Panamos kilusių bananų kiekiams.

Teisinis pagrindas

PPO susitarimai

- 3 Sprendimu 94/800 Europos Sąjungos Taryba patvirtino Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutartį ir jos 1, 2 bei 3 prieduose pateiktus susitarimus (toliau – PPO susitarimai), tarp kurių – 1994 m. GATT.

- 4 PPO steigimo sutarties II straipsnio 2 dalis nustato:

„Sutartys ir su jomis susiję dokumentai, įtraukti į 1, 2 ir 3 priedus <...> yra šios Sutarties sudėtinė dalis, privaloma visoms valstybėms narėms.“

- 5 1994 m. GATT I straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Muito mokesčių ir kitų rinkliavų, taikomų importuojant ar eksportuojant, <...> atžvilgiu, pranašumas, palankumas, lengvatos arba atleidimas nuo mokesčių, kuriuos

Susitariančioji Šalis suteiktų prekei, kurios kilmės valstybė yra ji, arba kuri yra skirta kitai valstybei, yra iš karto ir besąlygiškai suteikiami tokiai pačiai prekei, kilusiai iš visų kitų Susitariančiųjų Šalių teritorijų arba skirtai joms.“

- 6 1994 m. GATT XIII straipsnis dėl nediskriminacinio kiekybinių apribojimų taikymo principo nustato:

„1. Susitariančioji Šalis netaiko draudimų ar apribojimų kitos Susitariančiosios šalies prekių importui <...>, jei tokių prekių importui iš visų trečiųjų šalių <...> nėra taikomi panašūs draudimai ar apribojimai.

2. Taikydamos importo apribojimus tam tikrai prekei, Susitariančiosios Šalys siekia tokio prekybos tai prekei paskirstymo, kuris leistų, kad visos Susitariančiosios Šalys gautų tą prekių dalį, kurią būtų galima įsigyti nesant tokių apribojimų, ir dėl to šalys laikosi šių nuostatų:

- a) tais atvejais, kai kvotos, rodančios bendrą leistiną importo kiekį (paskirstytos ar nepaskirstytos tiekiančioms šalims), yra reikalingos, jos yra fiksuojamos <...>;
- b) tais atvejais, kai kvotų taikymas nėra būtinas, apribojimai gali būti taikomi importo licencijų ar leidimų be kvotų nustatymo forma;

- c) Susitariančiosios Šalys nereikalauja, kad (išskyrus šios straipsnio dalies d punktu nustatytas kvotas) importo licencijos ar leidimai būtų naudojami konkrečios prekės iš konkrečios šalies ar šaltinio importui;
- d) tais atvejais, kai kvota yra paskirstyta tiekiančioms šalims, apribojimus taikanti Susitariančioji Šalis gali siekti susitarimo dėl kvotos paskirstymo visoms kitoms Susitariančiosioms Šalims, kurios iš esmės suinteresuotos tos prekės tiekimu; tais atvejais, kai šis metodas nėra praktiškas, apribojimus taikanti Susitariančioji Šalis kitoms Susitariančiosioms Šalims, kurios yra iš esmės suinteresuotos tos prekės tiekimu, suteikia tokią kvotos dalį, kuri nustatoma pagal tai, kokia bendro importuojamos prekės kiekio ar vertės dalis priklausė tai tiekiančiajai Susitariančiajai Šaliai ankstesniu laikotarpiu, ir atitinkamą dėmesį skiria ypatingoms aplinkybėms, kurios galėjo ar gali turėti įtakos prekybai ta preke;
<...>

<...>

5. Šio straipsnio nuostatos yra taikomos Susitariančiosios Šalies nustatytoms arba taikomoms tarifinėms kvotoms;<...>“

- 7 Pagal PPO steigimo sutarties 2 priede esančio Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos (toliau – Susitarimas) 3 straipsnio 2, 3, 5 ir 7 dalys:

„2. PPO ginčų sprendimo sistema yra pagrindinis veiksnys, teikiantis daugiašalei prekybos sistemai saugumą ir leidžiantis ją prognozuoti. <...>

3. Spartus išeities iš padėties radimas, kai šalis narė mano, kad nauda, kurią ji tiesiogiai ar netiesiogiai gautų pagal apibrėžtąsias sutartis, yra sumažinama dėl kitos šalies narės taikomų priemonių, yra pagrindas, sudarantis sąlygas PPO efektyviai funkcionuoti ir šalių narių teisių bei pareigų tinkamai pusiausvyrai išlaikyti.

<...>

5. Visi sprendimai dėl klausimų, kilusių pagal apibrėžtųjų sutarčių konsultacijų ir ginčų sprendimo nuostatas, tarp jų ir arbitražo sprendimai, turi atitikti tas sutartis ir nepanaikinti bei nesumažinti naudos, kurią šalis narė gauna pagal tas sutartis, ir netrukdyti siekti bet kokių tose sutartyse numatytų tikslų.

<...>

7. Prieš pateikdama klausimą nagrinėti, šalis narė pati nusprendžia dėl to, ar veiksmai pagal šią tvarką duotų rezultatų. Ginčų sprendimo mechanizmo paskirtis – užtikrinti pozityvų ginčo sprendimą. Be abejo, pageidautinas abiem ginčo šalims priimtinas ir apibrėžtųjų sutarčių nuostatas atitinkantis sprendimas. Kai abiem ginčo šalims priimtinas sprendimas nepasiekiamas, pirmasis ginčų sprendimo mechanizmo tikslas yra paprastai užtikrinti, kad būtų atšauktos aptariamose priemonėse, jei nustatoma, kad jos neatitinka bet kokios iš apibrėžtųjų sutarčių nuostatų. Nuostata dėl kompensacijos turėtų būti taikoma tik tuo atveju, kai praktiškai neįmanoma tuoj pat atšaukti tą priemonę, ir taikoma kaip laikinoji priemonė iki apibrėžtosios sutarties neatitinkančios priemonės atšaukimo. Kraštinis sprendimas, numatytas šiame susitarime ginčo sprendimo procedūrą inicijuojančiai šaliai narei, yra galimybė sustabdyti nuolaidų ar kitų įsipareigojimų pagal apibrėžtąsias sutartis taikymą tokiu būdu diskriminuojant kitą šalį narę, kai gautas šiai priemonei (Ginčų sprendimo tarybos (toliau – DSB)) leidimas.“

- 8 Susitarimo 21 straipsnis DSB „Rekomendacijų ir sprendimų įgyvendinimo priežiūra“ nustato:

„1. Spartus DSB rekomendacijų ar sprendimų vykdymas yra esminis dalykas, siekiant užtikrinti efektyvų ginčų sprendimą visų šalių narių labui.

<...>

3. DSB posėdyje, kuris šaukiamas per 30 dienų nuo kolegijos ar Apeliacinio komiteto ataskaitos patvirtinimo, aptariamoji šalis narė praneša DSB apie savo ketinimus, susijusius su DSB rekomendacijų ir sprendimų įgyvendinimu. Jeigu praktiškai neįmanoma nedelsiant vykdyti rekomendacijų ir sprendimų, aptariamajai šaliai narei duodamas pagrįstas laikotarpis tam padaryti. <...>

<...>

5. Kai nesutariama dėl to, ar priemonės, taikomos vykdant rekomendacijas ir sprendimus, neprieštarauja apibrėžtosioms sutartims, tokie ginčai turi būti sprendžiami vadovaujantis šia ginčų sprendimo tvarka, pasitelkiant, kur įmanoma, kolegiją, kuri pirmoji buvo sudaryta šiam klausimui nagrinėti. <...>

6. DSB prižiūri, kaip įgyvendinamos priimtose rekomendacijos ar sprendimai. Rekomendacijų ar sprendimų įgyvendinimo klausimą DSB gali iškelti kiekviena šalis narė bet kada po jų priėmimo. <...>“

- 9 Galiausiai Susitarimo 22 straipsnio „Kompensacija ir nuolaidų sustabdymas“ yra suformuluotas taip:

„1. Kompensacija ir nuolaidų ar kitų įsipareigojimų sustabdymas yra laikinos priemonės, kurias galima taikyti tais atvejais, kai rekomendacijos ir sprendimai neįvykdomi per nustatytą pagrįstą laikotarpį. Tačiau kompensacijos, nuolaidų arba kitų įsipareigojimų sustabdymas rečiau taikytinas negu rekomendacijos, kad ginčijama priemonė būtų suderinta su apibrėžtosiomis sutartimis, visiškai įgyvendinimas. Kompensacija yra savanoriška priemonė ir, jeigu ji teikiama, tai turi atitikti apibrėžtųjų sutarčių nuostatas.

2. Jeigu aptariamajai šaliai narei, kurios priemonė buvo pripažinta neatitinkanti apibrėžtosios sutarties, nepavyksta tos priemonės suderinti su ta sutartimi, arba ta šalis narė kitaip neįvykdo rekomendacijų ir sprendimų per pagrįstą laikotarpį, nustatytą pagal 21 straipsnio 3 dalį, tokia šalis narė, jeigu jos to prašoma vėliausiai pagrįsto termino pabaigoje, turi derėtis su bet kuria ginčo sprendimo procedūras inicijavusia šalimi, kad būtų sutarta dėl abiem pusėms priimtinos kompensacijos. Jeigu per 20 dienų nuo pagrįsto termino pabaigos nesutariama dėl tokios kompensacijos, ginčo sprendimo procedūras inicijavusi šalis gali prašyti, kad DSB leistų sustabdyti nuolaidų ar kitų įsipareigojimų, numatytų apibrėžtosiose sutartyse, taikymą aptariamajai šaliai narei. (Pataisytas vertimas)

<...>

8. Nuolaidų ar kitų įsipareigojimų sustabdymas yra laikinas ir taikomas tik iki priemonės, prieštaraujančios apibrėžtajai sutarčiai, pašalinimo arba tol, kol šalis narė, kuri privalo įgyvendinti rekomendacijas ar sprendimus, pateikia sprendimą dėl naudos anuliavimo ar sumažinimo, arba kol pasiekiamas abiem pusėms priimtinas sprendimas. Pagal 21 straipsnio 6 dalį DSB tęsia patvirtintų rekomendacijų ar sprendimų įgyvendinimo priežiūrą taip pat ir tais atvejais, kai buvo suteikta kompensacija arba kai nuolaidos ar įsipareigojimai buvo sustabdyti, tačiau nebuvo įgyvendintos rekomendacijos, kad priemonė būtų suderinta su apibrėžtąja sutartimi.“

Bendrasis susitarimas

10 Bendrojo susitarimo 4 straipsnis numato:

„Susitariančiosios Šalys tarpusavio prekybos santykiuose suteikia didžiausio palankumo režimą, kaip numatyta Bendrajame susitarime dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT).“

Abi šalys patvirtina savo valių tarpusavio prekyboje veikti laikantis šio susitarimo.“
(Neoficialus vertimas)

Bendrijos teisės aktai

11 Bananų sektoriuje Reglamento Nr. 404/93 IV dalis ankstesnes skirtingas nacionalines tvarkas pakeitė bendra prekybos su trečiosiomis šalimis tvarka.

- 12 Kai kurioms trečiosioms šalims pateikus skundus, ši bendra tvarka buvo PPO ginčų sprendimo procedūros dalykas.
- 13 1997 m. rugsėjo 9 d. ataskaitoje Susitarimo 17 straipsnyje numatytas Nuolatinis Apeliacinis komitetas konstatavo, kad kai kurie Reglamentu Nr. 404/93 nustatytos prekybos su trečiosiomis šalimis tvarkos aspektai nesuderinami su 1994 m. GATT I straipsnio 1 dalimi ir XIII straipsniu. 1997 m. rugsėjo 25 d. DSB patvirtino šią ataskaitą.
- 14 Po šio sprendimo Reglamentu Nr. 1637/98 Taryba pakeitė Reglamento Nr. 404/93 IV dalį, siekdama įvykdyti, kaip tai numato Reglamento Nr. 1637/98 antra konstatuojamoji dalis, Bendrijos tarptautinius įsipareigojimus „Pasaulio prekybos organizacijai (PPO) ir kitoms Ketvirtąjį AKR ir EB susitarimą pasirašiusioms šalims ir tuo pačiu metu pasiekti bananų rinkos bendro organizavimo tikslus“. Pagal Reglamento Nr. 1637/98 2 straipsnio antrąją pastraipą šis reglamentas taikomas nuo 1999 m. sausio 1 d., t. y. nuo Europos Bendrijai DSB suteikto penkiolikos mėnesių termino, skirto įvykdyti 1997 m. rugsėjo 25 d. DSB sprendimą, pabaigos.
- 15 Taip pakeista bananų importo tvarka palieka ankstesne prekybos tvarka nustatytą skirtumą tarp, visų pirma, tradicinių ir netradicinių Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių (toliau – AKR valstybės) kilmės bananų ir, antra, trečiųjų šalių kilmės bananų.

- 16 Šiuo atžvilgiu Reglamento Nr. 404/93, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1637/98 (toliau – Reglamentas Nr. 404/93), 16 straipsnio 2 dalis nustato:

„Šioje dalyje („Prekyba su trečiosiomis šalimis“):

- 1) „tradicinis importas iš AKR valstybių“ – šio reglamento priede išvardytų valstybių kilmės bananų importas į Bendriją iki 857 700 tonų (grynojo svorio) per metus; tokie bananai vadinami „tradiciniais AKR bananais“;
 - 2) „netradicinis importas iš AKR valstybių“ – AKR valstybių kilmės bananų, kuriems netinka 1 dalyje pateiktas apibrėžimas, importas į Bendriją; tokie bananai vadinami „netradiciniais AKR bananais“;
 - 3) „importas iš trečiųjų šalių, kurios nėra AKR valstybės“ – trečiųjų valstybių, kurios nėra AKR valstybės, kilmės bananai, importuojami į Bendriją; tokie bananai vadinami „trečiųjų valstybių bananais“.“ (Pataisytas vertimas)
- 17 Pagal Reglamento Nr. 404/93 17 straipsnio pirmąją pastraipą „bet koks bananų importas į Bendriją yra leistinas tik pateikus importo licenciją, kurią valstybės narės išduoda paprašius bet kuriam suinteresuotajam asmeniui, <...> nepažeidžiant specialių 18 ir 19 straipsnių įgyvendinimo nuostatų“.

18 To pačio reglamento 18 straipsnis nustato:

„1. Kiekvienais metais trečiųjų valstybių ir netradicinių AKR bananų importui atidaroma 2,2 milijonų tonų (grynojo svorio) tarifinė kvota.

Trečiųjų valstybių bananų importui pagal tarifinę kvotą taikomas 75 ekiu už toną muitas, o netradicinių AKR bananų importui muitas netaikomas.

2. Kiekvienais metais trečiųjų valstybių ir netradicinių AKR bananų importui nustatoma papildoma 353 000 tonų (grynojo svorio) tarifinė kvota.

Trečiųjų valstybių bananų importui pagal šią tarifinę kvotą taikomas 75 ekiu už toną muitas, o netradicinių AKR bananų importui muitas netaikomas.

3. Muitas netaikomas už tradicinių AKR bananų importą.

4. Jei nebūtų pagrįstos galimybės visoms PPO Susitariančiosioms Šalims, labai suinteresuotoms tiekti bananus, susitarti, Komisija 27 straipsnyje nustatyta tvarka

valstybėms, labai suinteresuotoms tiesti bananus, gali paskirstyti tarifines kvotas, numatytas 1 ir 2 dalyse, ir tradicinį AKR kiekį.“

- 19 Reglamento Nr. 404/93 priede, nurodytame šio reglamento 16 straipsnio antrosios pastraipos 1 dalyje ir iš dalies pakeistame Reglamentu 1637/98, yra pateiktas dvylikos AKR tradicinius bananus tiekiančių valstybių, kurioms rezervuota 857 700 tonų (grynojo svorio) metinė kvota, nenustatant kiekvienai iš šių valstybių maksimalaus kiekio, sąrašas.
- 20 Reglamento Nr. 404/93 19 straipsnis numato, kad importas valdomas „taikant metodus, kurie remiasi tradiciniais prekybos srautais („tradiciniai importuotojai/nauji importuotojai“)“.
- 21 Komisija, kuriai pagal Reglamento Nr. 404/93 20 straipsnį buvo paskirta įgyvendinti naują prekybos su trečiosiomis šalimis tvarką, priėmė Reglamentą Nr. 2362/98. Pastarojo reglamento 4 straipsnis nustato:

„1. Kiekvienas tradicinis operatorius (toliau šiame sprendime – ūkio subjektas), prisiregistravęs valstybėje narėje laikantis 5 straipsnio reikalavimų, kiekvieneriems metams ir visoms I priede išvardytoms kilmės šalims gauna vieną referencinį kiekį, pagrįstą referencinio laikotarpio metu faktiškai importuotų bananų kiekiais.

2. 1999 metais pagal tarifines kvotas vykdytinam arba tradicinių AKR bananų importui referencinis laikotarpis nustatomas atsižvelgiant į 1994, 1995 ir 1996 metus.“ (Neoficialus vertimas)

22 Reglamento Nr. 2362/98 5 straipsnis susijęs su referencinio kiekio nustatymo būdu.

23 Kalbant apie išsamias importo licencijų išdavimą reglamentuojančias taisykles, šio reglamento 17 straipsnis numato:

„Jeigu konkrečiam ketvirčiui ir kuriai nors vienai ar kelioms I priede išvardytoms kilmės šalims paraiškose pateikiami kiekiai pastebimai viršija bet kokį pagal 14 straipsnį nustatytą nurodomąjį kiekį ar viršija galimus kiekius, nustatomas pageidaujамų kiekių sumažinimo procentas.“ (Neoficialus vertimas)

24 To paties reglamento 18 straipsnis nustato:

„1. Jeigu sumažinimo procentas pagal 17 straipsnį buvo nustatytas vienai ar kelioms kilmės šalims, importo iš tos šalies (-ių) paraiškas licencijoms pateikę operatoriai (toliau šiame sprendime – ūkio subjektai) gali:

- a) atsisakyti naudoti savo licenciją, atitinkamai informuodami licenciją išduodančią instituciją per 10 darbo dienų nuo sumažinimo procentą nustatančio reglamento paskelbimo; po šių veiksmų pateiktas licencijos užstatas grąžinamas nedelsiant; arba

- b) ne daugiau kaip iki pagal pirmąją paraišką nesuteikto kiekio pateikti vieną ar kelias naujas paraiškas licencijoms importuoti iš tų šalių, kurių galimus kiekius paskelbė Komisija. Tokia paraiška pateikiama per a punkte nurodytą terminą ir jai taikomos visos licencijos paraiškos pateikimo sąlygos.

2. Komisija nedelsdama nustato kiekius, kuriems importuoti iš kiekvienos konkrečios kilmės šalies gali būti išduotos licencijos.“ (Neoficialus vertimas)

25 Reglamento Nr. 2362/98 29 straipsnis nustato:

„Jeigu paraiškose licencijoms nurodyti 1999 metų pirmojo ketvirčio importo iš vienos ar keleto I priede išvardytų kilmės šalių kiekiai viršija 26 % tame priede nurodytų kiekių, Komisija nustato sumažinimo procentą, kuris taikomas visoms paraiškoms importui iš išvardytų šalių.“ (Neoficialus vertimas)

26 Įgyvendinant šį 29 straipsnį, Reglamento Nr. 2806/98 1 straipsnis nustato sumažinimo koeficientus:

„Pagal bananų importo, tarifinių kvotų ir tradicinių AKR bananų tvarką importo licencijos pirmajam 1999 m. ketvirčiui išduodamos licencijos paraiškoje nurodytam

kiekiui, padaugintam iš 0,5793, 0,6740 ir 0,7080 sumažinimo koeficientų paraiškoms, kuriose atitinkamai nurodyta Kolumbijos, Kosta Rikos ir Ekvadoro kilmė.“ (Neoficialus vertimas)

- 27 Taip pat Reglamentas Nr. 2806/98 pagal Reglamento Nr. 2362/98 18 straipsnio 2 dalį nustatė kiekius, kuriems dar buvo galima pateikti paraiškas licencijoms pirmajam 1999 m. ketvirčiui. Šias naujas paraiškas reglamentuoja Reglamentas Nr. 102/1999, kuris 1 straipsnio 1 dalyje nustato šiuos sumažinimo koeficientus: 0,9701 – iš Panamos kilusių tradicinių AKR bananų importo paraiškų atžvilgiu ir 0,7198 – „kitų valstybių“ kilmės bananų atžvilgiu; pagal to paties straipsnio 2 dalį su kita kilme susijusios paraiškos gali būti visiškai patenkinamos.
- 28 Reglamentas Nr. 608/1999 susijęs su licencijų paraiškomis antrajam 1999 m. ketvirčiui. Bananų importo paraiškoms, kuriose nurodyta „Kolumbijos“, „Kosta Rikos“ ir „Ekvadoro“ kilmė, jis nustato atitinkamai 0,5406, 0,6743 ir 0,5934 sumažinimo koeficientus. Kitai kilmei importo licencijas paraiškoje numatytam kiekiui gali išduoti valstybės narės.
- 29 Pagal Susitarimo 21 straipsnio 5 dalį Ekvadoro Respublikos prašymu įsteigta kolegija 1999 m. balandžio 12 d. ataskaitoje konstatavo, kad Reglamentu Nr. 1637/98 nustatyta nauja prekybos su trečiosiomis šalimis tvarka nepanaikino 1994 m. GATT I straipsnio 1 dalies ir XIII straipsnio pažeidimo. 1999 m. gegužės 6 d. DSB šią ataskaitą patvirtino.

- 30 Paskui 2001 m. sausio 29 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 216/2001, iš dalies keičiančiu Reglamentą (EEB) Nr. 404/93 (OL L 31, p. 2), Bendrijos tvarka iš dalies buvo dar kartą pakeista.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 31 Briuselyje įsteigta *Van Parys* jau daugiau kaip 20 metų į Europos Bendriją importuoja bananus iš Ekvadoro.
- 32 1998 m. gruodžio 14 d. *Van Parys* pateikė BIRB paraišką dėl licencijų pirmąjį 1999 m. ketvirtį importuoti 26 685 935 kg bananų iš Ekvadoro. BIRB suteikė licenciją paraiškose nurodytiems kiekiams, padaugintiems iš Reglamentu Nr. 2806/98 nustatyto 0,7080 sumažinimo koeficiento.
- 33 Dėl nesuteikto kiekio 1999 m. sausio 8 d. pagal Reglamento Nr. 2362/98 18 straipsnį *Van Parys* pateikė tris naujas bananų iš Panamos ir kitų trečiųjų šalių importo licencijų paraiškas. BIRB šioms paraiškoms taip pat taikė sumažinimo koeficientą pagal Reglamentą Nr. 102/1999.

- 34 1999 m. kovo 5 d. *Van Parys*, siekdama gauti 32 224 757 kg bananų iš Ekvadoro importo licencijas antrajam 1999 m. ketvirčiui, pateikė paraišką. Atskaičius kiekį, atitinkantį Reglamentu Nr. 608/1999 nustatytą sumažinimo koeficientą 0,5934, ši paraiška buvo patenkinta.
- 35 *Van Parys* pareiškė *Raad van State* du ieškinius dėl BIRB sprendimų, kuriais buvo atsisakyta jai suteikti importo licencijas visiems prašomiems kiekiams. Šiuose ieškiniuose ji tvirtino, kad šie sprendimai neteisėti, nes bananų importą į Bendriją reglamentuojantys reglamentai, kuriais grindžiami minėti sprendimai, yra negaliojantys PPO taisyklių atžvilgiu.
- 36 Manydamas, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką nacionalinis teismas neturi priimti sprendimo dėl Bendrijos teisės aktų galiojimo, *Raad van State* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Reglamentas (EEB) Nr. 404/93 <...>, iš dalies pakeistas Reglamentu (EB) Nr. 1637/98 <...>, Reglamentas (EB) Nr. 2362/98 <...>, Reglamentas (EB) Nr. 2806/98 <...>, Reglamentas (EB) Nr. 102/(19)99 <...> ir Reglamentas (EB) Nr. 608/(19)99 <...>, vertinami atskirai arba kartu, pažeidžia 1994 m. GATT I straipsnį, XIII straipsnio 1 dalį ir XIII straipsnio 2 dalies d punktą tiek, kiek jie:

— nustato bendrą maksimalią 857 700 (tonų) bananų kvotą dvylikai valstybių, nurodytų Reglamento Nr. 1637/98 („tradiciniai AKR bananai“) priede, ir

papildomai dėl to, kad ši kvota neatitinka prekybos paskirstymo, kuriuo siekiama prekybos be apribojimų, tiek, kiek ji įtraukta į Reglamentu Nr. 1637/98 nustatytą tvarką, reglamentuojančią bananų importą vien tik tarifinės kvotos pagrindu,

- nustato tarifinę kvotą bendram 2 535 000 tonų kiekiui trečiųjų šalių ir netradicinių AKR bananų atžvilgiu ir paskui šią tarifinę kvotą proporcingai paskirsto pagal procentinį dydį, apskaičiuotą remiantis netinkamu laikotarpiu, nes 1994–1996 m. bananų importui jau buvo taikomos ribojančios sąlygos?

2. Ar 1 punkte nurodyti reglamentai pažeidžia bendrojo susitarimo <...> 4 straipsnį tiek, kiek šioje nuostatoje Bendrija įsipareigojo prekyboje su Ekvadoru veikti laikydamosi GATT nuostatų ir šiai valstybei suteikti didžiausio palankumo režimą?
3. Ar 1 punkte nurodyti reglamentai pažeidžia teisėtų lūkesčių apsaugos ir sąžiningumo principus pagal tarptautinę viešąją teisę ir tarptautinius papročius tiek, kiek Komisija nesilaiko Bendrijos įsipareigojimų pagal 1994 m. GATT, piktnaudžiauja teisinėmis procedūromis ir nesilaiko tarptautinės ginčų nagrinėjimo procedūros metu priimto sprendimo bei, nepaisydama Reglamento Nr. 1637/98 priėmimo metu padarytų deklaracijų, nenustatė tvarkos, pagal kurią bananų importo licencijos išduodamos „tikriesiems“ importuotojams?
4. Ar Komisija, nustatydamą tarifinę kvotą bananų importui ir nesilaikydama Bendrijos įsipareigojimų, kurie nustatyti pagal 1994 m. GATT ir GATS (Bendras

susitarimas dėl paslaugų prekybos) susitarimus arba kurie prirėikus turi būti laikomi integruotais į Bendrijos teisę kaip pozityviosios teisės taisyklės dėl išreikšto ketinimo bananų importo į Bendriją tvarką suderinti su galiojančiomis PPO sutartimis, peržengė Reglamentu Nr. 404/93 <...>, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1637/98, suteiktus įgaliojimus?“

Dėl pirmojo, trečiojo ir ketvirtojo klausimų

- 37 Pirmuoju, trečiuoju ir ketvirtuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės Teisingumo Teismo prašo įvertinti Reglamento Nr. 404/93 bei Reglamentų Nr. 2362/98, Nr. 2806/98, Nr. 102/1999 ir Nr. 608/1999 galiojimą 1994 m. GATT I ir XIII straipsnių atžvilgiu.
- 38 Prieš pradėdant šį vertinimą, reikia išspręsti klausimą, ar PPO susitarimai sukuria Bendrijos teisės subjektams teisę jais remtis teisme, siekiant užginčyti Bendrijos teisės akto galiojimą tuo atveju, kai DSB paskelbė, kad tiek šis aktas, tiek papildomi teisės aktai, Bendrijos priimti siekiant laikytis nagrinėjamų PPO taisyklių, yra nesuderinami su šiomis PPO taisyklėmis.
- 39 Šiuo atžvilgiu pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, atsižvelgiant į PPO susitarimų prigimtį ir jų bendrą struktūrą, jie iš esmės nepriskiriami normoms, kurių atžvilgiu Teisingumo Teismas kontroliuoja Bendrijos institucijų aktų teisėtumą (1999 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Portugalija prieš Tarybą*, C-149/96, Rink. p. I-8395, 47 punktą; 2001 m. gegužės 2 d. Nutarties *OGT Fruchthandelsgesellschaft*, C-307/99, Rink. p. I-3159, 24 punktą; 2002 m. kovo 12 d. Sprendimo *Omega Air ir kt.*, C-27/00 ir C-122/00, Rink. p. I-2569, 93 punktą; 2003 m. sausio 9 d.

Sprendimo *Petrotub ir Republica prieš Tarybą*, C-76/00 P, Rink. p. I-79, 53 punktas ir 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Biret International prieš Tarybą*, C-93/02 P, Rink. p. I-10497, 52 punktas).

- 40 Tik tuo atveju, kai Bendrija ketino įgyvendinti priimtą konkretų įsipareigojimą PPO arba tuo atveju, kai Bendrijos aktas aiškiai daro nuorodą į konkrečias PPO susitarimų nuostatas, Teisingumo Teismas gali kontroliuoti nagrinėjamo Bendrijos teisės akto teisėtumą PPO taisyklių atžvilgiu (žr., kiek tai susiję su 1947 m. GATT, 1989 m. birželio 22 d. Sprendimo *Fediol prieš Komisiją*, 70/87, Rink. p. 1781, 19–22 punktus; 1991 m. gegužės 7 d. Sprendimo *Nakajima prieš Tarybą*, C-69/89, Rink. p. I-2069, 31 punktą bei, kiek tai susiję su PPO susitarimais, minėto sprendimo *Portugalija prieš Tarybą* 49 punktą ir minėto sprendimo *Biret International prieš Tarybą* 53 punktą).
- 41 Taigi po 1997 m. rugsėjo 25 d. DSB sprendimo priėmimo įsipareigodama laikytis PPO taisyklių, būtent – 1994 m. GATT I straipsnio 1 dalies ir XIII straipsnio – Bendrija nesiekė priimti konkretaus įsipareigojimo PPO, galinčio pateisinti negalėjimo remtis PPO taisyklėmis Bendrijos teisme išimtį ir leidžiančio šiam teismui vykdyti nagrinėjamų Bendrijos nuostatų teisėtumo kontrolę šių taisyklių atžvilgiu.
- 42 Visų pirma iš tikrųjų pažymėtina, kad netgi esant DSB sprendimui, konstatuojančiam šalies narės priimtų priemonių nesuderinamumą su PPO taisyklėmis, šios organizacijos ginčų sprendimo sistema, kaip Teisingumo Teismas jau pažymėjo, vis dėlto teikia didelę reikšmę šalių deryboms (žr. minėto sprendimo *Portugalija prieš Tarybą* 36–40 punktus).

- 43 Taip pat, kai abiem ginčo šalims priimtinas sprendimas nepasiekiamas, pirmas ginčų sprendimo mechanizmo tikslas pagal Susitarimo 3 straipsnio 7 dalį paprastai yra užtikrinti, kad būtų atšauktos aptariamoms priemonės, jei nustatoma, kad jos neatitinka PPO taisyklių; tačiau ši nuostata numato, kad tuo atveju, kai praktiškai neįmanoma tuoj pat atšaukti tos priemonės, kaip laikinoji priemonė iki neatitinkančios priemonės atšaukimo gali būti suteikta kompensacija arba leidimas sustabdyti nuolaidų ar kitų įsipareigojimų taikymą (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Portugalija prieš Tarybą* 37 punktą).
- 44 Nors iš tikrųjų pagal šio Susitarimo 3 straipsnio 7 dalį ir 22 straipsnio 1 dalį kompensacija bei nuolaidų ar kitų įsipareigojimų sustabdymas yra laikinos priemonės, kurias galima taikyti tais atvejais, kai DSB rekomendacijos ir sprendimai neįvykdomi per nustatytą pagrįstą laikotarpį, antroji iš minėtų nuostatų pirmenybę teikia visiškam rekomendacijos, kurios tikslas yra atitinkamos valstybės priimtą ginčijamą priemonę suderinti su apibrėžtaisiais PPO susitarimais, įvykdymui (žr. minėto sprendimo *Portugalija prieš Tarybą* 38 punktą).
- 45 Tačiau to paties 22 straipsnio 2 dalis numato, kad jeigu aptariamoji šalis narė neįvykdo šių rekomendacijų ir sprendimų per pagrįstą laikotarpį, tokia šalis narė, jeigu jos to prašoma vėliausiai pagrįsto termino pabaigoje, turi derėtis su bet kuria ginčo sprendimo procedūras inicijavusia šalimi, kad būtų sutarta dėl abiem pusėms priimtinos kompensacijos. Jeigu per 20 dienų nuo pagrįsto termino pabaigos nesutariama dėl tokios kompensacijos, skundžianti šalis gali prašyti, kad DSB leistų sustabdyti nuolaidų ar kitų įsipareigojimų pagal PPO susitarimus taikymą aptariamajai šaliai narėi.

- 46 Be to, Susitarimo 22 straipsnio 8 dalis numato, kad pagal šio Susitarimo 21 straipsnio 6 dalį ginčas lieka DSB darbotvarkėje, kol bus nuspręsta, t. y. iki priemonės, prieštaraujančios PPO taisyklėms, „pašalinimo“, arba kol pasiekiamas šalims „priimtinas sprendimas“.
- 47 Kai nesutariama dėl priemonių, taikomų vykdant DSB rekomendacijas ir sprendimus, atitiktis, Susitarimo 21 straipsnio 5 dalis numato, kad tokie ginčai turi būti sprendžiami „vadovaujantis šia ginčų sprendimo tvarka“, kuri apima šalių derybomis pasiektą sprendimą.
- 48 Tokiomis aplinkybėmis teisminių institucijų pareigos netaikyti PPO susitarimų neatitinkančių vidaus teisės normų nustatymas iš Susitariančiųjų Šalių įstatymų leidybos arba vykdomųjų institucijų atimtų šio Susitarimo 22 straipsniu suteiktą galimybę surasti bent jau laikiną derybomis pasiektą sprendimą (minėto sprendimo *Portugalija prieš Tarybą* 40 punktas).
- 49 Pagrindinėje byloje iš bylos medžiagos matyti, kad:
- Bendrija, išreiškusi DSB ketinimą įvykdyti 1997 m. rugsėjo 25 d. Sprendimą, šiam tikslui jai suteikto termino pabaigoje iš dalies pakeitė Bendrijos bananų importo tvarką,
 - kadangi Ekvadoro Respublika užginčijo naują Reglamentu Nr. 1637/98 nustatytą prekybos su trečiosiomis šalimis tvarką, pagal Susitarimo 21 straipsnio

5 dalį buvo kreiptasi į *ad hoc* kolegiją ir ji 1999 m. gegužės 6 d. DSB patvirtintoje ataskaitoje konstatavo, kad ši tvarka ir toliau pažeidžia 1994 m. GATT I straipsnio 1 dalį ir XIII straipsnį,

- būtent 1999 m., taikant Susitarimo 22 straipsnio 2 dalį ir po arbitražo procedūros, Jungtinėms Amerikos Valstijoms buvo leista iki tam tikro lygio sustabdyti lengvatų taikymą Bendrijos atžvilgiu,

- Reglamentas Nr. 216/2001, taikomas nuo 2001 m. balandžio 1 d. pagal jo 2 straipsnio antrąją pastraipą, iš naujo iš dalies pakeitė Bendrijos tvarką,

- siekiant suderinti Bendrijos teisės aktus su PPO taisyklėmis, vyko derybos, ir 2001 m. balandžio 11 d. buvo sudarytas susitarimas su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, o 2001 m. balandžio 30 d. – su Ekvadoro Respublika.

50 Tokiam rezultatui, kuriuo Bendrija siekė savo įsipareigojimus pagal PPO susitarimus suderinti su AKR valstybėms prisiimtais įsipareigojimais bei su nuo bendrosios žemės ūkio politikos įgyvendinimo neatsiejamais reikalavimais, galėtų kilti pavojus, jeigu Bendrijos teismui būtų suteikta galimybė kontroliuoti nagrinėjamų Bendrijos priemonių teisėtumą PPO taisyklių atžvilgiu pasibaigus terminui, kurį DSB suteikė įgyvendinti 1997 m. rugsėjo 25 d. Sprendimą, t. y. 1999 m. sausio mėnesį.

- 51 Iš tikrųjų šio termino pabaiga nereiškia, kad Bendrija išnaudojo Susitarime numatytas galimybes surasti ginčo su kitomis šalimis sprendimą. Tokiomis aplinkybėmis reikalavimas Bendrijos teismui kontroliuoti atitinkamų Bendrijos priemonių teisėtumą PPO taisyklių atžvilgiu vien dėl to, kad baigėsi šis terminas, galėtų susilpninti Bendrijos poziciją siekiant surasti abiem ginčo pusėms priimtina ir su šiomis taisyklėmis suderinamą sprendimą.
- 52 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pagrindinėje byloje ginčijamo Reglamento Nr. 1637/98 ir jį įgyvendinančių reglamentų negalima laikyti priemonėmis, skirtomis konkretų prisiimtą įsipareigojimą PPO įgyvendinti Bendrijos teisės sistemoje. Be to, šie teisės aktai nedaro aiškios nuorodos į konkrečias PPO susitarimų nuostatas.
- 53 Antra, kaip Teisingumo Teismas nusprendė minėto sprendimo *Portugalija prieš Tarybą* 43–44 punktuose, pripažinus, kad Bendrijos teismas turi tiesioginę užduotį užtikrinti Bendrijos teisės atitiktį PPO taisyklėms, iš Bendrijos teisės aktų leidybos ir vykdančiųjų institucijų būtų atimama diskrecija, kuria naudojasi panašios Bendrijos prekybos partnerių institucijos. Nustatyta, kad kai kurios Susitariančios Šalys, tarp kurių — svarbiausi Bendrijos prekybos partneriai — iš PPO susitarimų dalyko ir tikslo aiškiai padarė išvadą, kad šie susitarimai nepriskiriami normoms, kurių atžvilgiu jų teisminės institucijos kontroliuoja jų vidaus teisės taisyklių teisėtumą. Tokio abipusiškumo nebuvimas, jeigu jis būtų priimtinas, galėtų pažeisti pusiausvyrą taikant PPO taisykles.
- 54 Remiantis tuo, kas išdėstyta, galima daryti išvadą, jog tokiomis aplinkybėmis, kokios nurodytos pagrindinėje byloje, valstybės narės teisme ūkio subjektas negali remtis

tuo, kad Bendrijos teisės aktai nesuderinami su tam tikromis PPO taisyklėmis, net jeigu DSB nusprendė, jog šie teisės aktai nesuderinami su šiomis taisyklėmis.

Dėl antrojo klausimo

- 55 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamentai Nr. 404/93, Nr. 2362/98, Nr. 2806/98, Nr. 102/1999 ir Nr. 608/1999 suderinami su bendrojo susitarimo 4 straipsniu.
- 56 Reikia konstatuoti, kad šis straipsnis, pagal kurį Susitariančiosios Šalys tarpusavyje suteikia 1994 m. GATT I straipsnyje numatytą didžiausio palankumo režimą, nepriduria nieko prie esančių šių šalių narių įsipareigojimų pagal PPO taisykles.
- 57 Taip pat, kaip teisingai pažymi Komisija, minėtas 4 straipsnis buvo įterptas į Bendrąjį susitarimą tuo metu, kai Andų pakto valstybės narės dar nebuvo PPO narėmis ir kai dar nebuvo pakeisti įsipareigojimų pagal 1994 m. GATT dalykas ir pobūdis.
- 58 Tokiomis aplinkybėmis atsakyme į pirmąjį, trečiąjį ir ketvirtąjį klausimus išdėstyti argumentai, susiję su galimybe remtis PPO taisyklėmis valstybės narės teisme, analogiškai taikomi aiškinant Bendrojo susitarimo 4 straipsnį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 59 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nutaria:

Tokiomis aplinkybėmis, kokios nurodytos pagrindinėje byloje, valstybės narės teisme ūkio subjektas negali remtis tuo, kad Bendrijos teisės aktai nesuderinami su tam tikromis Pasaulio prekybos organizacijos taisyklėmis, net jeigu šios organizacijos steigimo sutarties, patvirtintos 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu, 2 priede esančio Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 2 straipsnio 1 dalyje numatyta Ginčų sprendimo taryba nusprendė, jog šie teisės aktai nesuderinami su šiomis taisyklėmis.

Parašai.